

საქართველო

სურათებიანი ლამაზება

გაზეთის № 18

ლამაზების № 4

კვირა, 24 იანვარი, 1916 წ.

სასტანო ასპარეზა ვი წლის მოღვაწეობის
შესრულების გამო

ელ. ჩერქეზიშვილი

ელისაბედ ჩერქეზიშვილი ხსვა და ხსვა როლში

გ. ლოინიძის ლექსები

I

ჩუპჩუტი

აქ რა მინდა, აქ რად მოველ
ვხედავ სოფელს ბნელს და ვიწროს
მეშინია, აქ სიკვდილმა არა მპოვოს არ მომისწროს...
აქ წვიმაა ცრემლებისა: ცრემლი ღამით, ცრემლი დილით
მზე... პეპელა... სიყვარული შემოსილა აქ სიკვდილით...
მეც აქ დავალ... ვეძებ სიკვდილს. ვეძებ ქვეყნად ვეძებ ცაში
და თან ვდნები როგორც თოვლი
გაზაფხულის სიმღერაში...

სალამოთი, როცა ტოკავს ვარსკვლავებთან ღრუბლის მკერდი
მე ყვავილთა სილამაზით
უკვდავ მთვარეს მივაჩერდი
და ვეტყობდი:

ისე მიყვარს სახე შენი დაქანცული,
ვით პეპელას თიბათვეში თეთრზამბახის თეთრი სული...
(როს ზამბახი თიბათვეში სამუდამოდ ჩამოჰკნება,
სული მისი ცისკენ წავა და პეპელაც თან აჰყვება.)
და მითხარი როს დავკვნები მეც შემოსაგს უკვდავება?...
მითხრა მთვარემ:

როს გუნდრუკი წითელ ცეცხლით დაიწვება,
განუსაზღვრელ ღტოლვით სავსე—
ჩემსკენ ჰკრთება მისი ბოლი
და თეთრ მკერდზე დამეკმევა უკვდავებით ანათროლი.
მაგრამ მერე? როს ამოვა
მზე ვით ვარდი, ვითა ბროლი
ის გაჰქრება დილის სიტყვით, დილის ბგერით განაქროლი.
და რა ვიცი...

და შეირხა ალვის ტანი, ალვის ტოტი,
აკანკალდა სუსამბარი, აკანკალდა ბზის წალკოტი...
ათამაშდნენ: ოტარიდი, მარხი და კიდევ სხვანი
და დაიძრა თეთრი მთვარე და ღრუბლების ქარაფანი...
და დაბნელდა...

ცისკრად როცა სხივი ჰკოცნის ნისლის კულულს,
როს პეპელა დასცივლივებს დილის ცვარ-ნამს ჩამოწურულს—
სთქვა ბილილამ:

სულო ჩემო, რა ცელქია უხილავი
წუხელ აღარ მოგვასვენა, ხან მოგვიძღვნა კოცნა მწვავი
ხან დალალი დავვიშალა მთვარის ღამით განაყვავი...
აამღერა ყვავილთ რაზმი, ააშფოთა ჩუმი ზღვები
და სიცილით შეათროლა ღამის თეთრი ვარსკვლავები...
— ? ? ! ! ? ! ?

ჰო და.. ჩემო, მის სიცილზე დღეს ჰყვავიან ყვავილები.
აბა ჰკითხე რისთვის ჰყვავი, აბა ჰკითხე რად იშლები?
არ იციან, აღარ ახსოვთ—
დასაბამი—დასასრული

სტირიან და იტყვიან: უხილავო, რად ხარ კრული?
უხილავო, რისთვის ვდნებით
ვით ღრუბელი მეწამული?
დაგვასვენე გეყო, ცელქო...
დაგვასვენე შფოთავს სული...

... და რად გინდა ვიყვეთ უცხო, რად გსურს ვიყვეთ ასე შორი?
რად გსურს გავქრეთ ვით ზღაპარი,
ვით გიჟმაჟი მეტეორი?...

II

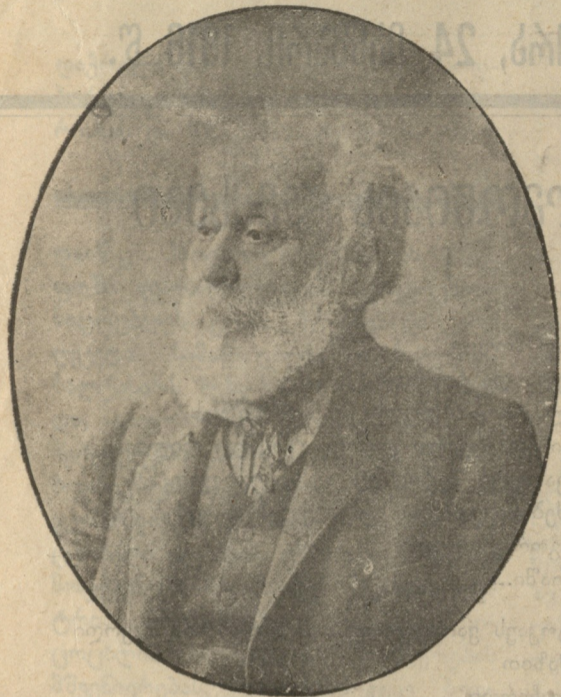
სულის თეთრი ლავანდა

გლოცულობდი...

ღამის ცრემლით გაიყინა ლოცვის ბაგე..

ჰიშკრის გზანი ვაყვავილე და ვარდებით გზა დავაგმე...
მოვედ სულის დედოფალი და ღიმილი შემომმაგე..

შენი სულიც დავინახე ვით პეპელა ყვავილებში
იგი სიკვდილს არა გრძნობდა
და ცეკვამენ ცისკრის ხმებში.

აკაკი, გარდაცვალებიდან ერთი წლის
შესრულების გამო.

ვაშვაშვაშვილა, გარდაცვალებიდან
ექვსი თვის შესრულების გამო.

ვაშა და ვაშვაშვილი.

იყო წმიდა როგორც თოვლი ქალწულ ცრემლად დაფრქვეული,
მიწიერმა ვით ვთქვა ქება, ისე წმიდა იყო სული..

და წახველი...

ნარგისმა სუქვა:

სამარემ არ შეიწყენარა

შერცხვა თვისი და ყვავილი ბროლის მკერდზე დაგეყარა.

სთქვა ბულბულმა:

სიკვდილშიგან იყო ისე მშვენიერი

რომ სიკვდილმაც შეიცვალა სახე თვისი და იერი.

და მეც ვამბობ: არ ყოფილა არც სამარე, არც სიკვდილი

გარდაქმნა ყოველივე

გარდაქმნა შენი ჩრდილი.

2.

იქნებ გითხრას ბროლის მთვარემ,

მე ვინ მომცა ქვეყნად ბინა,

ან რადა სწამთ აქ სიკვდილი,

ან რა ძალამ გვაგარძობინა..

ჰკითხე ჩემო, იქაც ჩემო,

დილის შემდეგ რად ჰკრთის ღამე,

მიწაზედ რისთვის იყავ, რად იცრემლე რად ეწამე?

და თუ გეტყვის დილის ნიავს, დილის ლექსად დააბარე

რომ წმიდაა შენი მხარე—

რომ სიკვდილი—უკვდავების ზიარების არის მფენი,

რომ ღიმილით ეზიარე

ცისკრის ფრთებით ანაფრენი...

„სოფლის შრომაზე“ ნახატი ა. გ. ციმაკურიძისა.

მთაშავეთის მეფე ნიკოლოზი.
ღტოლფილი თავის სამშობლოდან

დარდი გულისა

ნეტავ ნანატრ წუთს რად ველოდი მე მოუთმენლად?
ან რად ვნატრობდი მე მის ნახვას მოუსვენარი?
თუ ისიც ისე გაჰქრებოდა მოულოდნელად,
როგორც საამო სიყმაწვილის ტკბილი სიზმარი?..

აღრე დავკარგე სიამენი წუთი სოფლისა;
მალე გაჰქრება თვით სიცოცხლეც გაუხარელი...
და აღარ ვიცი ვის შევჩვიელო დარდი გულისა,
დარდი გულისა და ნაღველი გამოუთქმელი!..

ქნარი.

კვირა, 31 იანვრის კონცერტის გამო.

შეკითხვები

მშვენიერი ყვავილები
შებოქვილი ყაითანით,
ბროლის ვაზით ამშვენებენ
მდიდრულ სუფრას მოკლე ხანით!

აქ ყაყაჩო წითე-ლოყა
ელიმება მხოლოდ წარსულს;
თვით არქივის ეგ განცხრომა:
რად არ მოსწონს, რად არა სურს?

და ხამბახი ფერ მიხდილი
თავსა ძირს ხრის ნახად ზრდილი;
მომფერებელ ხელს ვერა გრძობს
დაქანცულა, მოსდის ძილი.

ეს ნარგიზი შავთვალ-წარბა
შნოიანად მორხეული,
ნაღვლიანი შორს გასცქერის
იადონის ხმის ჩვეული.

ზაფრიანი ყვავილები
ვერ მიხვდარან რად ჭკნებიან;
სუფრას ვისთვის ამშვენებენ
მათის სუნით ვინ სტკებებიან?

მაგრამ ყველა ერთს განიცდის,
ყველას უყვარს იგი ხელი;
ვინც მოკრიფა ფაქიზ გოდნობით.
ვინც შეიქნა მათთვის ხელი!

მერე მათი მოტრფილვე
რად არ უზის სუფრას თავში?
ნუ თუ აღრე მოსწყენია
წამნი ტკბილი მათ ყნოსვაში?

არა! იგი დაჭრილია
ერთი ვარდის ეკლისაგან;
მიტომ შორე გაჭრილია,
შეპყრობილი სევდისაგან!

კოწია ერისთავი.

მინდა მიუხარდე!

(ტიტმაიერიდან)

მინდა მიუყარდე შენ, მხოლოდ შენ
მთელი ჩემი არსებით, სისხლით,
ტვინით, გულით, სრული ჩემი ნების-
ყოფით, მთელი ჩემის ძალ-ღონით,
ჩემი სულით, სხეულით...

მინდა მიუყარდე სულ, ჩემ სიცოცხ-
ლეში—სიკვდილამდე. მინდა მიუყარ-
დე, შენ გაქებდე, ღმერთად გასაზვდე,
გადიდებდე. მხოლოდ შენთვის, შენ-
თვის მინდა ვიყო კეთილი, მშვიდი,
მოღვაწე, გმირი, ყოველ გვარ საგმირო
საქმეში. მე ვგრძნობ, თანდათანობით
ვგრძნობ, რომ შენ თვალ-წინ მიშლი
ახალ სიცოცხლეს, ცხოვრების ბედ-
ნიერებისას, სიმშვენიერე-სილამაზი-
სას... შენ ცეცხლი ხარ, გენია, რო-
მელიც სწავს ჩვენში ყოველივე ცუდს,
მავნებელს... შენ წყალი ხარ, ოკეანე,
რომელიც მბანს, მასუფთავებს ყო-
ველგვარ უსუფთაობის ტალახიდან...
შენ—სიმბოლო ხარ!

გრ. საქარქიძე დელი.

სევდის ჭანგები

იური უულავსკი—მეგობარს.

გახსოვს?—მეგობარო, ის წლები,
ჩვენ რომ ერთად გავატარეთ?

გახსოვს?—ჩვენი გაერთიანებული
გრძნობა-აზრები, ჩვენი აღმაფრენა,
ჩვენი ოცნება—გიჟური და ამაყი ოც-
ნება მთელ ქვეყანას რომ ოქროს სხი-
ვებით მოსავდნენ?

ახ, რა მშვენიერად გვესმოდა ჩვენ
ერთმანეთისა იმ ნეტარ დროს მეგო-
ბარო!

ჩვენ გვწამდა მაშინ ყველაფერი—
რისადმი რწმენაც ჩვენს დროში ასე
ძნელია: გვწამდა საკუთარი ძალისა,
ადიმიანთა სიკეთილე და სიყვარულიც
სამართლიანობაც და, მომავალი—
ბრწყინვალე, სხივოსანი, მხიბლავი მო-
მავალი!

და ყველაფერი ჩვენს ირგვლივ მზა
შინ იყო ისე წარმტაცი და მშვენიე-
რი, ისე ფართე, თვალუწვდენი და
უსახლგრო—ეს მაშინ, მეგობარო, იმ
გასაოცარს, საზღაპრო ქვეყანაში—საა-
დაც ჩვენი სულები დაუბრკოლებლად
დაჭვრინავდნენ.

დაჭვრინავდნენ უზადოდ იმ უწველენ
მთათა კალთებზე, იმ ბროლის ტბათა
ტალღებში აი, იმ მათრობელს ლაქა-
ვარდ სივრცეში—მეგობარო!

საღლა არის ეხლა ეს ჩვენი მხიბლავი
ვი, წარმტაცი ქვეყანა—ჩემო მეგობარო!
ჩვენი რწმენა, ჩვენი იმედები,
ძალა, ოცნებები—საღლა არის ჩვენი
მეგობრობა?

და, აი, ეხლა მე გხვდები შენ და
ჩვენ ხანგრძლივად ვუსტკერთ ერთმან-
ეთს თვალებში—მაგრამ ჩვენი თვა-
ლების სხივები ველარ სწვდებიან სუ-
ლის სიღრმეს, სღუმან და ხელის ჩა-
მორთმევის დროს ჩვენ აღარა ვგრ-
ძნობთ ეხლა იმ, ქართველივით ძლი-
ერს, გულიდან ამოხეთქილ სიწირფე-
ლეს—რომელიც ოდესღაც ჩვენ ერთ-
მანად გვქმნიდა!

და ჩვენ ეხლა ორივე გულის ტკი-
ვილით ვფიქრობთ (რადგან მე ვიცი,
რომ შენც ასე ფიქრობ!) რომ ჩვენ
უცხონი ვართ, შორეულები!
მეგობარო!

მე ვიცი რომ გაგვითმა ჩვენ: სი-
რცხილმა მეგობარო—სირცხვილმა გა-
გვითმა!

ჩვენ გვრცხვენია ეხლა—არა იმ წარ-
სულ ოცნებათა—რომლის სიუხვე ჩვენ
გვალფროთოვანებდა. არა იმ გარდა-
ცვილ რწმენის—რომელიც ჩვენ გვა-
სულდგმულებდა—
ჩემო მეგობარო!

ჩვენ გვრცხვენია იმისი—რომ ეხლა
უკვე ჩვენ სრულიად აღარ ვოცნებობთ
რომ ჩვენ სრულიად აღარაფერი
გვწამს!

აქრემლი მეგობარო!

თ. იანელი.

ანაქრონის ოღები

ამური.

გარდაწყდა და მეც ასე მსურს: მიყვარს, კიდევ მიყვარება!
ამური კი მირჩევს: „ფრთხილად!“ ოდნავაც არ მეკარება!
მაგრამ არ მსურს დავუჯერო, ამ კელქ-გეჟმაქს რაღას ვკითხავ?
მის ტიტინსა აღერსად ვთვლი, ვაპატიებ, არ გაგვიცხავ.
რაკი რჩევა არ მივიღე, ის გაანხლდა, ადგა ხელად,
ოქროს შვილდი წამოჰზიდა და გამიხმო საბრძოლველად.
მეც, ვით ძველად აქილესმა, სწრაფ ავისხი აზჯარ-ხმალი,
სიყვარულის პატარა ღმერთს ვით გავექცე როგორც მფრთხალი?
მტყორცნა ერთი, მტყორცნა კვალად, წვიმა-სეტყვად არ მაცალა,
თან კვილით შემიტია, გმირს ელფერი შემიცვალა.
გავექეცი, გამომიღვა, მგრგვინავ ელვის რახტსა ჰგვანდა,
ისარი რო შემალია, თვითვე ისრად გამოჰქანდა.

ფარი ავკარ, ქვეშ დამისხლტა, გულთან ცეცხლი დამაკვესა,
ძირს დამცა და დაკოდილი მწარე გმინვით ამაკვენსა.
ეჰ, ყოველი ამოა, განმაშორეთ ეს ფარ-შუბი,
რაღას ვაქნევ მუზარადსა, დაე, შიშვლად მქონდეს შუბლი,
ციხე-ბურჯი ამოა, გალავანიც არ გალავნობს,
ოდეს მტერი შიშვით უფლობს, თვის ნებაზე დაგფალავნობს!

Candide.

